

Aleg. 26.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem oznaczenia granicy okręgu zaprowadzić się mającego Trybunału I. Instancyi w Brzeżanach.

Wysoki Sejmie !

W skutek najwyższego postanowienia z d. 20. Stycznia 1883 r. zaprowadzony być ma w najbliższym czasie nowy Trybunał I. Instancyi w Brzeżanach, do którego okręgu podług propozycyi Ministerstwa sprawiedliwości, udzielonej nam w odezwie Prezydyum c. k. Sądu wyższego krajowego we Lwowie z dnia 30. Kwietnia 1883 r. LW. 20.610, mają wejść okręgi c. k. Starostw w Brzeżanach, Bóbrce, Podhajcach i Rohatynie z mieszczącymi się w ich granicach okręgami sądów powiatowych :

1. w Brzeżanach ;
2. w Kozowej ;
3. w Bóbrce ;
4. w Chodorowie ;
5. w Podhajcach ;
6. w Wiśniowczyku ;
7. w Rohatynie ;
8. w Bursztynie ;

z ogólną cyfrą ludności 299.207 głów.

Ministryum sprawiedliwości proponując podobny okręg przyszłego Trybunału w Brzeżanach, miało na względzie §. 10 ustawy z dnia 19. maja 1868 r. (Nr. 44. Dz. u. p.) stanowiący, że granice okręgów sądowych niepowinny przecinać odnośnych granic powiatów politycznych.

Ze swej strony, Prezydyum c. k. Sądu wyższego we Lwowie, uznając, że cytowany wyżej §. 10. Ustawy z r. 1868 odnosi się tylko do granic powiatowych sądów, a nie do okręgu Sądów kolegialnych, proponuje, aby okręg Sądu powiatowego w Wiśniowczyku, mieszczący się w Starostwie Podhajeckiem, pozostawiono nadal w okręgu Trybunału Tarnopolskiego, a natomiast przydzielono do zaprowadzić się mającego Trybunału w Brzeżanach powiat sądowy przemysłański, dotąd przynależny do okręgu Trybunału w Złoczowie.

Zatem podług propozycyi Prezydyum c. k. Sądu wyższego Lwowskiego w skład terytorjum Trybunału w Brzeżanach weszłyby okręgi Sądów powiatowych :

1. w Brzeżanach;
 2. w Kozowej;
 3. w Bóbrce;
 4. w Chodorowie;
 5. w Podhajcach;
 6. w Rohatynie;
 7. w Bursztynie;
 8. w Przemyślanach;
- z ogólną ludnością 315.248 głów.

Wydział krajowy, podzielając zapatrywanie się Prezydium c. k. Sądu wyższego we Lwowie co do znaczenia §. 10 ustawy z dnia 19. maja 1868 r., nie może zalecać Wysokiemu Sejmowi przyjęcia ani jednej, ani drugiej propozycyi w oznaczeniu granic przyszłego Trybunału w Brzeżanach. Zasiągnąwszy w tej sprawie dokładnych informacji i opinij odnośnych Rad powiatowych nabył przekonania, że jakkolwiek propozycya c. k. Sądu wyższego we Lwowie daleko więcej przedstawia dogodności w konfiguracji terytoryalnej przyszłego Trybunału w Brzeżanach, a zatem i dogodności mieszkańców, to jednak zgodzić się nie może, aby powiaty sądowe, w Bóbrce i Chodorowie, a szczególnie pierwszy z nich, miały być włączone do tego okręgu.

Rada powiatowa Bobrecka w uchwale swej z dnia 2. Lipca 1883., żądając stanowczo przyłączenia tych okręgów Sądów powiatowych, zamiast do Brzeżan, do okręgu Sądu krajowego we Lwowie, przytacza:

1) że granica c. k. Starostwa bobreckiego jest tylko o 2 mile oddalona od Lwowa — samo miasto Bóbrka o 4, a Chodorów o mil 7;

2) że wzdłuż całego Starostwa biegnie droga żelazna Lwowsko - Czerniowiecka z siedmiu stacyami; zatem komunikacya ze Lwowem, z którym łączą mieszkańców wszystkie interesa urzędowe, przemysłowe i handlowe, jest niezmiernie tania i ułatwiona;

3) Bóbrka oddalona jest od Brzeżan mil 8, Chodorów mil 7, a między tymi punktami jest tylko komunikacya drogą kołową;

4) wreszcie, że jakkolwiek mieszkańcy tego powiatu, udając się dziś w sprawach sądowych do Złoczowa drogą żelazną kołować muszą na Lwów, to jednak podróż ta jest dla nich mniej nciążliwą i szybszą, niż podróż drogą zwyczajną do Brzeżan. Dla tego też Rada powiatowa oświadcza, iż w razie nieuwzględnienia jej życzeń co do przeniesienia wspomnianych okręgów sądowych do okręgu Sądu krajowego we Lwowie, zmuszoną byłaby żądać pozostawienia ich nadal w terytoryum Trybunału złoczowskiego.

Wydział krajowy podzielając w pewnej mierze opinię Rady powiatowej w Bóbrce, a mianowicie co do przeniesienia jednego powiatu sądowego w Bóbrce do okręgu Sądu krajowego we Lwowie, przed stanowczem postawieniem Wysokiemu Sejmowi swych wniosków, odniósł się jeszcze do Prezydium c. k. Sądu wyższego we Lwowie, upraszając o jego w tej sprawie opinię.

Jakoż pod dniem 15. Września r. b. do LW. 46.350 otrzymał odpowiedź, że Prezydium Sądu wyższego, stojąc przy pierwotnej propozycyi swojej, nie zgadza się na przyłączenie powiatu sądowego w Bóbrce do Sądu krajowego lwowskiego, motywując odmowę tem:

a) że wciągnięto by przez to do nowej organizacyi częściowej także i Sąd krajowy we Lwowie, podczas, gdy właściwie rzecz idzie tylko o podział okręgu Trybunału w Złoczowie na dwa okręgi, a zatem, że sprawa utworzenia nowego Trybunału w Brzeżanach, ciągnącą się od roku 1874, narażoną byłaby na zwłokę;

b) że mimo przeciwnego oświadczenia się Rady powiatowej Bobreckiej mieszkańcom tych dwóch powiatów sądowych powinno być dogodniej należeć do Brzeżan niż do Złoczowa;

c) że niepodobnem jest uwzględniać różnorodnych żądań mieszkańców przy formowaniu okręgów Sądów kolegialnych, lecz przedewszystkiem zwracać uwagę na zmniejszanie a nie powiększanie dotychczasowych rejonów okręgów Trybunałów Iszej Instancyi.

Otóż motywa powyższe nie mogą dostatecznie usprawiedliwić opozycji Prezydium c. k. Sądu wyższego Lwowskiego, co do przydzielenia powiatu sądowego Bóbrki do Sądu kraj. we Lwowie.

I tak co do pierwszego punktu, Wydział krajowy nie widzi żadnej konieczności, dla którejby przy formowaniu nowego Trybunału w Brzeżanach, trzymać się miano ściśle granic terytorium dzisiejszego Trybunału w Złoczowie i z niego tylko wytwarzano tylko okręg taki dla Brzeżan, jeżeli miejscowe stosunki i interesa czego innego wymagają. Tak samo widocznie zapatruje się na tę sprawę i Ministerium Sprawiedliwości, jeżeli proponuje wyłączenie z terytorium Trybunału Tarnopolskiego okręgu Sądu powiat. w Wiśniowczyku i przydzielenie go do okręgu Brzeżańskiego.

Zresztą sięgnąwszy dalej, znajdziemy przy projekcie złożonym Wydziałowi krajowemu przez toż samo Prezydium c. k. Sądu wyższego we Lwowie w r. 1873 Alegat XVIII Sprawozd. stenogr. z roku 1873 z okazji utworzenia nowego Trybunału w Kołomyi i cały plan ogauizacji Trybunałów Iszej Instancji we wschodniej części kraju, w którym między innymi zakwalifikowano okręgi Sądów powiatowych w Bóbrce i Chodorowie do przeniesienia do Sądu krajowego we Lwowie.

Od tego czasu położenie wspomnianych powiatów sądowych w starostwie Bóbreckiem ani granice Sądów kolegialnych w niczem się nie zmieniły, dlatego i obecny protest Sądu wyższego nie da się usprawiedliwić.

Co się tyczy dogodności mieszkańców, o której Prezydium Sądu wyższego nadmienia, to pod tym względem zdaje się, że głos Rady powiatowej musi być bardziej kompetentny.

Przyjmując za zasadę uznaną powszechnie w Rządach konstytucyjnych, że władze są dla kraju, przy tak ważnej decyzji jaką jest oznaczenie terytorium Trybunału I. Instancji w Brzeżanach, Wydział krajowy uważa, iż na pierwszym względzie należy mieć istotne potrzeby i interesa mieszkańców danej okolicy, a nie interesa pewnych władz lub miejscowości. Zresztą, jeżeli w skutek przyłączenia powiatu sądowego Bobreckiego do Lwowa, okręg Sądu krajowego nieco się powiększy, Wydział krajowy mniema, że Wysoki Sejm nie będzie miał nic przeciw temu, jeżeli Ministerium sprawiedliwości podejmie sprawę dalszej regulacji terytorjów innych Trybunałów w myśl przedłożonego w r. 1873 projektu przez Prezydium Sądu wyższego krajowego we Lwowie.

Reasumując tedy powyższe motywa i biorąc na uwagę, że okręg Sądu powiatowego w Wiśniowczyku ma też samą i w takich samych warunkach odległość od Brzeżan co i od Tarnopola, Wydział krajowy jest zdania, że do okręgu przyszłego Trybunału I. Instancji w Brzeżanach powinny wejść ośm okręgów następujących Sądów powiatowych:

1. Brzeżański,
2. Kozowej,
3. Chodorowski,
4. Podhajecki,
5. Wiśniowczyka,
6. Rohatyński,
7. Bursztyński,
8. Przemyślański,

które obejmują ogólnej ludności 301.863 głów — i jednocześnie oświadczyć c. k. Rządowi, aby okręg Sądu powiatowego w Bóbrce wyłączony został z okręgu Trybunału Złoczowskiego a przydzielony do okręgu Sądu krajowego we Lwowie.

Z tego powodu wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na mocy §. 1. ustawy państwowej z dnia 26. Kwietnia 1873 oświadcza c. k. Rządowi, iż do okręgu c. k. Trybunału I. Instancji w Brzeżanach przydzielone być mają:

a) z okręgu Trybunału w Złoczowie: okręgi c. k. Sądów powiatowych w Brzeżanach, Kozowej, Chodorowie, Podhajcach, Rohatynie, Bursztynie i Przemyślanach.

b) zaś z okręgu Trybunału I-szej Instancji w Tarnopolu okręg Sądu powiatowego w Wiśniowczyku z tem żeby jednocześnie okręg Sądu powiatowego w Bóbrce wyłączony został z okręgu Trybunału I-szej Instancji w Złoczowie a przydzielony do okręgu Sądu krajowego we Lwowie.

Lwów dnia 20. Września 1883.

Marszałek krajowy :

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz m. p.

Sprawozdawca :

Waleryan Podlewski m. p.

Członek Wydziału krajowego.

1. Krawczyński
2. Kowalski
3. Kozłowski
4. Kubiński
5. Kuczyński
6. Kuciński
7. Kuciński
8. Kuciński